

פרשת בהר בחוקותי – שישי

א ומליל יי, עם משה למימר.

כו (ס) וידבר יהוה אל־משה לאמר:

ב מליל עם בני ישראל, ותימר להון, גבר, ארי יפריש נדר בפרסן נפש־תא, קדם יי.

ד (ב) דִּבֶּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ כִּי יִפְלֹא נֶדֶר בְּעַרְכּוֹ נִפְשֹׁת לַיהוָה:

ה"י א כי יפלא: יפריש בפיו. בערכך נפשות: לתן ערך נפשו לומר ערך דבר שנפשו תלויה בו: 'עלי':

ג ויהי פרסניה, דכורא, מבר עסרין שנין, ועד בר שתינ שנין: ויהי פרסניה, חמשין סלעין דכסף בסלעי קדשא.

ה (ג) וְהָיָה עֲרֹכְךָ הַזֶּכֶר מִבֶּן עֲשָׂרִים שָׁנָה וְעַד בֶּן־שְׁשִׁים שָׁנָה וְהָיָה עֲרֹכְךָ חֲמִשִּׁים שֶׁקֶל כֶּסֶף בַּשֶּׁקֶל הַקֹּדֶשׁ:

ה"י א וְהָיָה עֲרֹכְךָ וְגו': אין ערך זה לשון דמים, אלא בין שהוא יקר בין שהוא זול כפי שניו – הוא הערך הקצוב עליו בפרשה זו. ערכך: כמו 'ערך'; וכפל הכפ"ן, לא ידעתי מאיזה לשון הוא:

ד ואם נקבתא, היא ויהי פרסניה, תלתין סלעין.

ו (ד) וְאִם־נִקְבָּהּ הִוא וְהָיָה עֲרֹכְךָ שְׁלֹשִׁים שֶׁקֶל:

ה ואם מבר חמיש שנין, ועד בר עסרין שנין ויהי פרסניה דכורא, עסרין סלעין; ולנקבתא, עסר סלעין.

ו (ה) וְאִם מִבֶּן־חֲמִשׁ שָׁנִים וְעַד בֶּן־עֲשָׂרִים שָׁנָה וְהָיָה עֲרֹכְךָ הַזֶּכֶר עֲשָׂרִים שֶׁקֶלִים וּלְנִקְבָּהּ עֶשְׂרֵת שֶׁקֶלִים:

ה"י א ואם מבן־חמש שנים: לא שיהא הנודר קטן, שאין בדברי קטן כלום, אלא גדול שאמר: 'ערך קטן הזה, שהוא בן חמש שנים, עלי':

ו ואם מבר ירחא, ועד בר חמיש שנין ויהי פרסניה דכורא, חמיש סלעין דכסף; ולנקבתא פרסניה, תלת סלעין דכסף.

ז (ו) וְאִם מִבֶּן־חֹדֶשׁ וְעַד בֶּן־חֲמִשׁ שָׁנִים וְהָיָה עֲרֹכְךָ הַזֶּכֶר חֲמִשָּׁה שֶׁקֶלִים כֶּסֶף וּלְנִקְבָּהּ עֲרֹכְךָ שְׁלֹשֶׁת שֶׁקֶלִים כֶּסֶף:

ז ואם מבר שתינ שנין ולעילא, אם דכורא ויהי פרסניה, חמיש עסר סלעין; ולנקבתא, עסר סלעין.

ח (ו) וְאִם מִבֶּן־שְׁשִׁים שָׁנָה וּמַעְלָה אִם־זָכָר וְהָיָה עֲרֹכְךָ חֲמִשָּׁה עָשָׂר שֶׁקֶל וּלְנִקְבָּהּ עֶשְׂרֵה שֶׁקֶלִים:

ה"י א ואם מבן־ששים שנה וגו': כשמגיע לימי הזקנה האשה קרובה להחשב כאיש, לפיכך האיש פוחת בהזדקנו יותר משליש בערכו והאשה אינה פוחתת אלא שליש בערכה דאמרי אנשי: סבא בביתא – פחא בביתא, סבתא בביתא – סימא בביתא, וסימנא טבא בביתא:

ח ואם מספין הוא, מפרסניה ויקמניה קדם כהנא, ויפרוס יתיה כהנא: על פם, דתדביק יד נדרא יפרסניה, כהנא.

ט (ח) וְאִם־מָךְ הִוא מְעַרְכּוֹ וְהָעֶמִידוֹ לִפְנֵי הַכֹּהֵן וְהָעֶרִיד אֹתוֹ הַכֹּהֵן עַל־פִּי אִשֶּׁר תִּשְׁיג יַד הַנִּזְרֹר יַעֲרִיכֵנוּ הַכֹּהֵן:

ה"י א ואם מך הוא: שאין ידו משגת הערך הזה. והעמידו: לנערך לפני הכהן, ויעריכנו לפי השגת ידו של מעריך. על־פי אשר תשיג: לפי מה שיש לו יסדרנו וישאיר לו כדי תייו: מטה, כר, כסת וכלי אמנות; אם היה חמר, משאיר לו חמורו:

ט ואם בעירא דיקרבון מנה קרבנא, קדם יי: כל דיתין מניה קדם יי, יהי קדשא.

י (ט) וְאִם־בְּהֶמָה אִשֶּׁר יִקְרִיבוּ מִמֶּנָּה קֶרְבֵּן לַיהוָה כֹּל אִשֶּׁר יִתֵּן מִמֶּנּוּ לַיהוָה יִהְיֶה־קֹדֶשׁ:

ה"י א כל אשר יתן ממנו: אמר: 'רגלה של זו עולה', דבריו קיימין ותמכר לצרכי עולה ודמיה חלין, חוץ מדמי אותו האבר:

י לא יחליפנו ולא ימיר אתו טוב ברע אורע בטוב ואם־המר ימיר בהמה בבהמה והיה־הוא ותמורתו יהיה־קדש:

י (י) לֹא יַחֲלִיפֵנוּ וְלֹא־יִמִּיר אֹתוֹ טוֹב בְּרַע אֹרֶעַ בְּטוֹב וְאִם־הִמֵּר יִמִּיר בְּהֶמָה בְּבֶהֱמָה וְהָיָה־הוא וְתִמּוּרְתּוֹ יִהְיֶה־קֹדֶשׁ:

ה"י א טוב ברע: תם בבעל מום. אורע בטוב: (ת"כ, תמורה ט) וכל שכן טוב בטוב ורע ברע:

יא ואם, כל בעירא מסאבא, דלא יקרבון מנה קרבנא, קדם יי ויקים ית בעירא, קדם כהנא.

יא (יא) וְאִם כָּל־בְּהֶמָה טְמֵאָה אִשֶּׁר לֹא־יִקְרִיבוּ מִמֶּנָּה קֶרְבֵּן לַיהוָה וְהָעֶמִיד אֹתָהּ הַבְּהֵמָה לִפְנֵי הַכֹּהֵן:

ה"י א ואם כל־בהמה טמאה: (ת"כ, תמורה לב) בבעלת מום הכתוב מדבר, שהיא טמאה להקרבה; ולמדך הכתוב, שאין קדשים תמימים יוצאין לחלין בפדיון, אלא אם כן הוממו:

יב ויפרוס כהנא יתה, בין טב ובין ביש: בפרסן כהנא, בין יהי.

יב (יב) וְהָעֶרִיד הַכֹּהֵן אֹתָהּ בֵּין טוֹב וּבֵין רָע בְּעַרְכּוֹ הַכֹּהֵן כֵּן יִהְיֶה:

ה"י א בערכך הכהן כן יהיה: לשאר כל אדם הבא לקנותה מיד הקדש:

יג ואם מפרק, יפרקנה ויוסיף חמשיה, על פרסניה.

יג (יג) וְאִם־גָּאֵל יִגְאֹלָנָה וְיֹסֶף חֲמִישָׁתוֹ עַל־עֲרֹכְךָ:

ה"י א ואם־גאל יגאלנה: בפעלים החמיר הכתוב להוסיף חמש (ת"כ) וכן במקדיש בית, וכן במקדיש את השדה, וכן בפדיון מעשר שני הבעלים מוסיפין חמש ולא שאר כל אדם:

יד וגבר, ארי יקדיש ית ביתיה קדשא קדם יי ויפרסניה כהנא, בין טב ובין ביש: כמא דיפרוס יתיה כהנא, בין יקום.

יד (יד) וְאִישׁ כִּי־יִקְדֹּשׁ אֶת־בֵּיתוֹ קֹדֶשׁ לַיהוָה וְהָעֶרִיכוּ הַכֹּהֵן בֵּין טוֹב וּבֵין רָע כַּאֲשֶׁר יַעֲרִיד אֹתוֹ הַכֹּהֵן כֵּן יָקוּם:

טו ואם דאקדיש יפרוק, ית ביתיה: ויוסיף חמש כסף פרסניה,

טו (טו) וְאִם־הִמְקִדִּישׁ יִגָּאֵל אֶת־בֵּיתוֹ וְיֹסֶף חֲמִישִׁית כֶּסֶף־עֲרֹכְךָ עָלָיו וְהָיָה לוֹ: